

REFORMAREA ȘTIINȚEI – LA NIVELUL CERINȚELOR SOCIETĂȚII

Andrei Timuș,

Membru corespondent al A.Ș.M.

Ion Rusandu,

Doctor habilitat în științe economice

Recent colaboratorii științifici ai Secției de Sociologie a Institutului de Filosofie, Sociologie și Științe Politice al A.Ș.M. au efectuat o cercetare sociologică privind mersul reformei științei în corespundere cu Codul științei și inovării și afirmarea acesteia ca bază a dezvoltării social-economice a Republicii Moldova.

Scopul cercetării: relevarea atitudinii savanților față de reformele care se desfășurează în instituțiile științei; estimarea direcției în care evoluează reforma; în ce măsură aceasta contribuie la activizarea, stimularea muncii creatoare a savanților; relevarea opiniilor, evaluărilor savanților privind direcțiile strategice, rezultatele investigațiilor, corespunderea acestora din urmă cerințelor social-economice ale republicii.

Eșantionul cercetării a fost elaborat prin metoda de cote, alegerea proporțională în dependență de domeniile științifice, serviciile, funcțiile și titlurile, gradele științifice ale colaboratorilor științifici. Acest eșantion a constituit 639 respondenți. Cercetarea sociologică este reprezentativă în concordanță cu variabilele studiate.

Din rezultatele cercetării sociologice rezultă că în linii mari reformarea științei evoluează într-o direcție bună și contribuie la creșterea eficienței investigațiilor și inovării științei. 54 la sută consideră că direcția reformelor în domeniul științei și inovării este corectă. Două treimi din numărul doctorilor habilitați, precum și a savanților care colaborează în domeniul științelor biologice, chimice și ecologice au menționat că direcția realizării reformelor este bună și rezultativă. O asemenea apreciere demonstrează aproape 78 la sută din numărul membrilor Asambleei Academiei de Științe care au participat la cercetarea prezentă. În comparație cu rezultatele cercetării efectuate în anul 2006, aprecierile sunt într-o anumită creștere, mai ales din partea reprezentanților științelor exacte - chimice, biologice, matematice.

La întrebarea: *Cum credeți, ce ar trebui de*

întreprins pentru a îmbunătăți mersul reformei în știință? - 82 procente sunt de părere că e necesar de a asigura o finanțare satisfăcătoare a cercetărilor științifice și inovării la direcțiile prioritare, 28 la sută se pronunță pentru crearea posibilităților adecvate privind aplicarea rezultatelor cercetărilor științifice în practică, înființarea în cadrul Academiei a unor subdiviziuni care ar fi preocupate de aplicarea rezultatelor științifice în toate sferile activității. Și totuși, peste 26 procente din numărul celor chestionați au declarat că le vine greu să aprecieze reformele științei, întrucât nu sunt bine informați.

Materialele cercetării atestă că peste 65 la sută consideră drept satisfăcătoare activitatea științifică a instituțiilor în care lucrează, însă 33%, adică o treime, consideră activitatea științifică a instituțiilor puțin sau chiar deloc satisfăcătoare. Cauzele principale sunt: lipsa finanțării adecvate a cercetărilor, lipsa utilajului, instalațiilor, reactivelor necesare, 9% afirmă că și lipsa de inițiativă a organelor de conducere.

Ținem să remarcăm atitudinea critică a savanților. Circa 32% dintre ei consideră activitatea sa științifică ca fiind puțin satisfăcătoare. Aproape fiecare al doilea din numărul celor chestionați au caracterizat condițiile lor de muncă drept puțin sau deloc satisfăcătoare, mai ales din cauza lipsei finanțării la timp a cercetărilor, precum și lipsa formelor permanente de creștere a calificării specialiștilor (stagiere în centrele științifice de prestigiu, deplasări științifice).

Analizând rezultatele investigațiilor științifice, 63 la sută din respondenți sunt de părere că ele corespund integral cerințelor socio-economice a republicii, fiecare al treilea consideră că ele corespund doar parțial. Așadar, din rezultatele cercetării sociologice reiese că principalele condiții privind organizarea și sporirea eficienței rezultatelor științifice sunt: finanțarea adecvată a cercetărilor științifice (78%); ridicarea nivelului de trai al colaboratorilor științifici (56%); accesul la utilajul necesar, reactive, computere performante etc. (48%); consolidarea colectivelor științifice, crearea motivației adecvate în mijlocul savanților (38%); perfecționarea sistemii de informare tehnico-științifică (35%); comenzile concrete ale ministerelor și guvernului (28%); ameliorarea activității de editare a rezultatelor cercetărilor efectuate (24%).

E de menționat, că 67 la sută din savanții anchetați au declarat că ei posedă rezultate științifice de valoare care pot fi implementate în practică, conștientizând că actualmente Academia de Științe a Moldovei a devenit prin Codul de știință și inovare cel mai înalt for al științei și inovării țării.